

Osiem bram natury, za którymi czeka przygoda

W ciasnych ulicach, zatłoczonych galeriach handlowych, na śródmiejskich przystankach, Ziemia jest taka, jaką stworzyliśmy. Coraz częściej marzymy jednak o jej pierwotnym pięknie - bezkresnych krajobrazach, leśnych ostępach, kwitnących łąkach... Szukamy. Mamy szczęście bo na Kujawach i Pomorzu są na wyciągnięcie ręki. 8 parków krajobrazowych - 8 bram natury, za którymi czeka przygoda.

Dolina Dolnej Wisły to uroczy zakątek, który urzeka swą malowniczością, zachwyca zabytkami, zaciekawia kulturą i tradycją. Cenne walory naturalnego krajobrazu doliny Wisły – jednej

z nielicznych dzikich rzek Europy, obejmuje ochroną **Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego**. Na jego terenie podziwiać można liczne osobliwości przyrodnicze i historyczne, przenieść się w czasie, odkrywając tajemnice nadwiślańskich militarnych twierdz, a spacerując - zagłębić się w uliczki miast i miasteczek. W nadwiślańskich osadach, które pielęgnują tradycje regionu, przechadzając się wśród kwitnących sadów, można próbować lokalnych przysmaków m.in. miodów i powideł śliwkowych.

Czy wiesz że...

- W niewielkiej wsi Chrystkowo znajduje się zabytkowa pomennonicka drewniana chata, kryta trzcina z 1770 r., będąca pozostałością po osiedlonych tu w przeszłości holenderskich osadnikach (mennonitach).
- Przed II wojną światową charakterystycznym elementem nadwiślańskiego krajobrazu były przydrożne aleje drzew owocowych i przydomowe sady. W celu zabezpieczenia przed utratą dawnych odmian, w Chrystkowie, powstała kolekcja starych odmian drzew owocowych, będąca swoistym „bankiem genów” dla przyszłych pokoleń.
- W kilkunastu miejscowościach Doliny Dolnej Wisły kultywuje się smażenie powideł śliwkowych, od stuleci tą samą tradycyjną metodą - w miedzianych kotłach. Można to zobaczyć na własne oczy np. podczas corocznego Święta Śliwki w Strzelcach Dolnych.
- Festiwal Smaku i Święto Miodu w Grucznie to największa w północnej Polsce plenerowa impreza kulinarna.
- Na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych znajduje się 8 spośród 20 zinwentaryzowanych jaskiń na Niżu Polskim.
- Czarcie Góry to strome zbocze doliny Wisły z aktywną strefą osuwisk. Na stromych i urwistych stokach znajdują się drewniane kładki i punkty widokowe na dolinę Wisły.
- Ruiny zamku w Świeciu to pozostałości po krzyżackiej warowni, zlokalizowanej w widłach rzeki Wdy i Wisły. Była to jedna z nielicznych wodnych fortec. Zamek posiada najwyższą krzywą wieżę w Polsce.
- Chełmno, dzięki relikwii św. Walentego, przechowywanej w chełmińskiej farze, znane jest jako Miasto Zakochanych®.
- Dolina Dolnej Wisły obfituje w miejsca o znaczeniu militarnym. W Toruniu, Grudziądzu i okolicach Chełmna znajdują się m.in. forty oraz schrony piechoty stanowiące przykład sztuki fortyfikacyjnej z ubiegłych stuleci.

Pojezierze Brodnickie to kraina jezior, rzek i lasów – raj dla miłośników aktywnego wypoczynku „w pięknych okolicznościach przyrody”. Drwęca – kręta, dzika, miejscami spokojna, innym razem bystra, stanowi idealne miejsce dla kajakarzy. Najcenniejsza część pojezierza chroniona jest przez **Brodnicki Park Krajobrazowy**, którego cały obszar wchodzi w skład Zielonych Płuc Polski – najczystszej i bogatej pod względem przyrodniczym części kraju.

Czy wiesz że...

- Typową cechą Brodnickiego Parku Krajobrazowego jest występowanie naturalnych zbiorowisk torfowiskowych, szuwarowych i wodnych.
- Na terenie parku znajduje się ponad 40 jezior, które zostawił nam w spadku lodowiec.
- Osią hydrograficzną parku jest rzeka Skarlanka – jeden z atrakcyjniejszych szlaków kajakowych w Polsce.
- Występujący na terenie parku bielik jest protoplastą naszego godła narodowego. Swoją nazwę zawdzięcza białemu ogonowi, który widoczny jest u dorosłych osobników.
- W Brodnicy jest jedyny w Polsce trójkątny rynek.

Dziewicza przyroda, krystalicznie czyste wody, różnorodność fauny i flory, bogata kultura i tradycja oraz gościnność mieszkańców Borów Tucholskich to niezaprzeczalne atuty tego zakątka Polski. Bory to drugi największy kompleks leśny w kraju, wpisany na listę Rezerwatów Biosfery UNESCO. Z uwagi na duże skupiska jezior, sztucznych zbiorników wodnych i rzek, Bory Tucholskie są rajem dla wędkarzy, wielbicieli sportów wodnych i miłośników bird watching. To również wymarzone miejsce dla amatorów wycieczek pieszych i rowerowych, którzy lubią wsłuchiwać się w tajemnicze szepty szuwarów i opowieści szumiącego boru... Na terenie Borów Tucholskich wyznaczono dwa obszary chronione: **Tucholski Park Krajobrazowy** oraz **Wdecki Park Krajobrazowy**.

Bezkresne lasy przecięte wartkim nurtem Brdy, piękne krajobrazy i malownicze wsie borowiackie to uroki **Tucholskiego Parku Krajobrazowego**.

Czy wiesz że...

- Bory to największy kompleks leśny w Polsce.
- Na terenie parku, w miejscowości Fojutowo, znajduje się akwedukt - budowla umożliwiająca skrzyżowanie dwóch dróg wodnych: Wielkiego Kanału Brdy i Czerskiej Strugi. Akwedukt wybudowany został w XIX w. na wzór budowli rzymskich i stanowi jedyną taką atrakcję w Polsce.
- Brda to jeden z najciekawszych szlaków kajakowych w Europie. Uroczysko „Piekiełko” w rezerwacie Dolina Rzeki Brdy to przełomowy odcinek, w którym rzeka przybiera górski charakter. Miejsce to stanowi nie lada wyzwanie dla kajakarzy.
- W Wierzchlesie znajduje się największe w Europie skupisko kilkusetletnich cisów - rezerwat przyrody „Cisy Staropolskie im. Leona Wyczółkowskiego”.
- Populacja zimorodka nad Brdą w Tucholskim Parku Krajobrazowym zaliczana jest do jednych z najliczniejszych w Polsce.
- W rezerwacie przyrody Jeziorka Kozie podziwiać można „pływające wyspy”.

Wdecki Park Krajobrazowy – tutaj pośród lasów, łąk i trzęsawisk, w malowniczej dolinie, płynie meandrująca Wda z licznymi dopływami. Jej bystry nurt i często kamieniste podłoże nadają rzece charakter górski.

Czy wiesz że...

- Wda, zwana Czarną Wodą, to jedna z nielicznych rzek w Polsce, płynących z północy na południe.
- Przy południowej granicy Wdeckiego Parku Krajobrazowego znajduje się największy na Pomorzu głaz narzutowy zwany „Kamieniem Świętego Wojciecha”.
- Ludność zamieszkująca tereny parku to Kociewiaci.
- Wybudowane w okresie międzywojennym dwie hydroelektrownie, spiętrzając Wdę, utworzyły malownicze zbiorniki zaporowe: Zalew Żurski i Zalew Gródecki.

Duże kompleksy leśne i malownicze krajobrazy - wzgórza, wąwozy i doliny przypominające tereny górskie. Tak prezentuje się **Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy**. Cały jego obszar znajduje się w granicach Zielonych Płuc Polski. To idealne miejsce do odbywania wędrówek pieszych i rowerowych.

Czy wiesz że...

- Na terenie parku znajduje się wiele pomników przyrody. Najbardziej znanym jest ok. 500-letni „Dąb Rzeczypospolitej” rosnący w rezerwacie „Jar Brynicy II”. Bolek i Lolek to nazwy innych pomnikowych dębów.
- Czosnek niedźwiedzi, rzadko spotykana roślina, jest „wizytówką” parku. gdy kwitnie na przełomie kwietnia i maja, w okolicy siedlisk unosi się charakterystyczny czosnkowy zapach.
- Na terenie parku występuje aż 10 gatunków nietoperzy.
- Górzno, liczące niewiele ponad 1300 mieszkańców, jest jednym z najmniejszych miast w Polsce i uznawane jest za ogólnopolską stolicę triathlonu i geocaching`u.
- Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy leży na terenie trzech województw: kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego.

Urokliwe położenie i dziedzictwo kulturowe sprawiają, że **Nadgoplański Park Tysiąclecia** to wyjątkowe miejsce na przyrodniczej i historycznej mapie Polski. Sercem parku jest jezioro Gopło, które stanowi korytarz ekologiczny dla ptaków w czasie ich wiosennych i jesiennych wędrówek. Można wówczas obserwować stada gęsi i żurawi, liczące nawet kilkanaście tysięcy osobników. Warto przyjechać tu z lornetką by w zaciśku przyrody podglądać dzikie życie ptactwa. Położona nad Gopłem Kruszwica uważana jest za kolebkę Państwa Polskiego. Kojarzy się ona głównie z „Legendą o królu Popielu” i Mysią Wieżą, która góruje nad miastem i jeziorem.

Czy wiesz że...

- Jezioro Gopło jest największym zbiornikiem wodnym w woj. kujawsko-pomorskim. Ze względu na swoją powierzchnię nazywane było dawniej „Morzem Polaków”.
- Nad Gopłem odnotowano obecność blisko połowy wszystkich gatunków ptaków występujących w Europie.
- Gęś gęgawa, która jest symbolem Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia, żyje ponad 70 lat i jest wierna swojemu partnerowi przez całe życie.
- Mysia Wieża ma 32 m wysokości i aby wspiąć się na jej szczyt trzeba pokonać 176 stopni.

Malowniczy krajobraz falistych pól, rozsiane pomiędzy nimi niewielkie osady, czyste jeziora i kompleksy leśne to urok **Krajeńskiego Parku Krajobrazowego**. Ptaki stanowią najliczniejszą grupę fauny na obszarze parku. Szczególnie warto zwrócić uwagę na żurawie, których populacja tu jest wyjątkowo duża. W okresie wiosennym można wsłuchać się w godowe odgłosy tych ptaków. Park obfituje w wiele zabytków architektury sakralnej i świeckiej, a wśród nich dworki, pałace i kościoły.

Czy wiesz że...

- Symbolem parku jest żuraw, który wydaje bardzo melodyjny głos zwany klangorem.
- Znajdująca się na terenie parku tzw. Czarna Góra w Górach Obkaskich jest najwyższym wzniesienie w woj. kujawsko-pomorskim. Jej wysokość liczy 189 m n.p.m.

Zalesione tereny pradoliny Wisły, położone pomiędzy Włocławkiem a Płockiem, kryjące wiele ciekawostek przyrodniczych, zostały objęte ochroną **Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego**. Pojezierny charakter parku sprzyja wędkowaniu i żeglarsztwu.

Czy wiesz że...

- Na terenie parku występują wydmy.
- Jezioro Gościąż, za sprawą odłożonych na jego dnie osadów, uznane zostało za fenomen w skali światowej. Charakterystyczne uwarstwienie osadów rejestrujących 13 tysięcy lat historii tego zbiornika tworzy unikalny kalendarz geologiczny.
- Jezioro Rakutowskie, wraz z otaczającymi podmokłościami, wpisano do rejestru międzynarodowych obszarów cennych dla ptaków, szczególnie wodno-błotnych ("Błota Rakutowskie").

